

Amsterdam University of Applied Sciences

Mag het een beetje minder?

Renes, Reint Jan

Publication date
2021

Published in
idee

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Renes, R. J. (2021). Mag het een beetje minder? *idee*, 2021(oktober), 96.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library:

<https://www.amsterdamuas.com/library/contact/questions>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Mag het een beetje minder?

‘Het is een rotmaatregel, niemand vindt het leuk’, zo kondigde premier Rutte twee jaar geleden de verlaging van de maximumsnelheid van 130 naar 100 kilometer per uur aan. Verbaasd vroeg ik me af over wie hij het had. Hoezo ‘niemand’? De maatregel vermindert niet alleen de uitstoot van stikstofdioxide, maar zorgt ook voor minder ongelukken en een schonere lucht. Is dat niet precies waar de overheid voor is?

In theorie zou de overheid iedere dag vol elan bezig moeten zijn met maatregelen die Nederland leefbaar en toekomstbestendig maken. Maar de praktijk is anders. Veel beleidsmakers – landelijk en lokaal – vinden het lastig maatregelen door te voeren die overduidelijk goed zijn voor de samenleving, maar tornen aan het gevoel van individuele keuzevrijheid. Maatregelen die suggereren dat iets niet meer mag, zorgen nu eenmaal voor weerstand. ‘Hoezo mogen we ineens niet meer 130 rijden?’

Maar als de overheid het Klimaatakkoord van Parijs serieus neemt, moet het urgentie uitdragen en burgers en de industrie medeverantwoordelijk maken voor het terugdringen van de CO₂-uitstoot. En ja, dat houdt in dat niet alles meer kan. ‘Alles een beetje minder bij iedereen’ is daarbij een uitstekende vuistregel. Minder vlees, minder vliegen, korter douchen en de verwarming iets lager. Keuzes die op zichzelf weinig effect hebben, maar krachtig zijn wanneer iedereen meedoet. Huishoudens zijn immers gezamenlijk verantwoordelijk voor bijna 75 procent van de wereldwijde CO₂-uitstoot. De kracht zit ‘m dan ook in het collectief. Of zoals we het afgelopen

anderhalf jaar leerden: #AlleenSamen. Als de urgentie gevoeld wordt en de overheid de regie pakt, werken de meeste mensen graag mee.

Uit recent onderzoek blijkt echter ook dat mensen in het zoeken naar oplossingen standaard de neiging hebben iets toe te voegen in plaats van weg te halen. Minder is synoniem voor slechter en meer wordt vaak verward met beter. Dat het adagio *the bigger the better* vrij hardnekkig is, zien we op veel terreinen terug – ook bij de overheid en de industrie. Denk aan extra wegen om files op te lossen en overvolle supermarkten om klanten lekker veel keuze te geven. En hoewel inmiddels bekend is dat *less is more*-strategieën als budgetteren, reguleren en beprijsen heel effectief zijn in het realiseren van klimaatvriendelijk gedrag, houden overheden nog steeds gretig vast aan vrijblijvende verleidingstactieken (‘we doen een campagne!’) en goedbedoelde subsidietrajecten (‘we geven bedrijven innovatievouchers!’). Ook de industrie produceert liever een duurzaam alternatief dan dat ze het bestaande aanbod reduceert.

Als het ons allemaal eindelijk gaat lukken de neiging tot ‘meer’ te onderdrukken, groei niet langer als de heilige graal te beschouwen en de (meestal superieure) optie ‘minder’ vaker te omarmen, krijgen we het mogelijk voor elkaar een duurzame samenleving te creëren.

Ik kijk nu al uit naar de persconferentie waarin onze minister-president vol optimisme aankondigt dat we minder gaan consumeren en meer gaan genieten. ‘Het is een topmaatregel, iedereen vindt het leuk.’

Reint Jan Renes

is lector Psychologie voor een Duurzame Stad aan de Hogeschool van Amsterdam